

[Willesen.]

et Maksimumsbeløb. Det meget omtalte Rechnitzerske Forslag bevæger sig vel omkring 30 Mill. Kr. Ad mange forskellige Veje bringes jeg til at tro, at dette Tal er ved at gaa ind i Befolkningens Bevidsthed, og at ogsaa hidtil forsvarsvenlige Kredse er ved at hæfte sig ved det og ved at sige som saa: Det er ikke værd, vi ofrer mere paa det. Det er en Tankegang af den Art, som til syvende og sidst bestemmer den finansielle Bæreevne, og ikke først og fremmest, hvad der staar i Finansloven.

Derved kommer vi til den femte Realitet, der er afgørende: Stemningen i Befolkningen. Fra de andre ærede Ordførere har vi nu hørt mange forskellige Vurderinger af, hvorledes Stemningen i Befolkningen maa antages at være. Hvis man gaar tilbage til Aaret 1909, det Aar, vi sidst havde Forsvarskamp, hvor man kan sige, at Stemningen i Sandhed var kommet op i Befolkningen for og imod en positiv Forsvarsordning, vil man se, at i det Aar kunde der rejses en virkelig Forsvarsbevægelse ude i Befolkningen, det lader sig ikke benægte, heller ikke af Modstanderne, og denne Bevægelse var stærk nok til at gennemføre Forsvarsordningen af 1909. Jeg er ganske overbevist om, at det vil være ganske umuligt i 1928 eller 1929 at rejse en tilsvarende Forsvarsbevægelse ude i Befolkningen. Jeg tror oprigtigt talt heller ikke, ret mange ærede Medlemmer hverken indenfor Venstre eller indenfor de Konservative tror derpaa.

Naar det er psykologisk umuligt at rejse en saadan Bevægelse ude i Befolkningen, skyldes det ikke, at der i og for sig er mindre Forsvarsvillie nu end den Gang; thi Forsvarsvillien behøver ikke absolut at give sig Udtryk gennem en Militærordning af lignende Karakter som den, vi fik i 1909.

Det ærede Medlem Hr. Fraenkel udtalte i en kort Bemærkning i Gaar, at man maatte sammenligne et Lands Forsvar med et Hjemms Forsvar, og han hævdede, at de, der ikke vilde forsvare deres Hjem til det yderste, i Grunden var moralsk undervægtige Personer, Mennesker, i hvilke en naturlig Selvopholdelsesdrift eller blot Kærlighedsinstinkt overfor ens kære havde lidt Afbræk. Det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen søgte at imødegaa det ærede Medlem, men jeg synes ikke, han kom ind paa det centrale i det ærede Medlem Hr. Fraenkels Indvending.

Thi det, som er det centrale i det

ærede Medlem Hr. Fraenkels Syn, er, at der hos mange Mennesker ude i vort Land — og det er faktisk det Halmstraa, som holder deres Villie til at opretholde et militært Beredskab i Live — er en vis national Idealisme, som man ikke kan give Slip paa uden at miste noget af sin baade personlige og nationale Selvrespekt. Det er denne Betragtningssmaaade, der fortjener en dybere Imødegaaelse, fordi den er saa rodfæstet, og jeg skal prøve paa ganske kort at give en saadan.

Det, som er det centrale i det ærede Medlems Syn, er, at Selvopholdelsesdriften nøder til Forsvar; men det, som er det centrale i det Forsvarssyn, som vil have et Bevogningsforsvar fremfor den hidtidige Militærordning, er akkurat den samme Følelse, det er akkurat den samme Villie, det samme Ønske om Selvopholdelse, det er Overbevisningen om, at Udviklingen er blevet saaledes, at den Selvopholdelsesdrift, der for 20 Aar siden bedst og naturligst gav sig Udslag gennem Forsvar, nu bedst og naturligst giver sig Udslag gennem en Erkendelse af de ændrede Betingelser for Forsvaret, der medfører, at Forsvar og folkeligt Selvmord meget let kan blive til det samme. Det er i Virkeligheden slet ikke to forskelligartede Følelser, det er den samme værdifulde Følelse, der giver sig forskelligt Udslag paa Grund af ændrede Forhold, paa Grund af ændrede Levevilkår.

Der kan ikke rejses en Forsvarsbevægelse, men derimod kan der ganske afgjort rejses en Fredsbevægelse, der kan ganske afgjort rejses en Nedrustningsbevægelse, ikke ud fra et fladt materialistisk Krav — undertiden hører man Nedrustningstoner, der har en saa flad materialistisk Klang, at man ikke er glad ved at være i det Selskab, det er Øren og Skillingen, der ses paa. Men det er ikke ud fra det Synspunkt, vi tager vor Stilling; vi gør det netop, fordi der er en stærk Idealisme, en bunden Længsel efter mere Fremskridt for Fredsideens praktiske Gennemførelse — den har paa Baggrund af Krigen, paa Baggrund af den militære Udvikling faktisk bundfældet sig i store Dele af Befolkningen.

Man kan opleve, som jeg har oplevet for nylig, det ejendommelige Tilfælde, at træffe en Mand, der paa den ene Side sagde: Jeg er konservativ — ja, han sagde Højremand, det er endda stærkere — men paa den anden Side erklærede han: Militærspørgsmaalet er jeg færdig med, for jeg kan se, at Udviklingen har formet sig saadan, at det er fuldstændig